

Täysistunto

Torstai 9.4.2026 klo 16.00—22.00

6. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026

Kertomus K 2/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, lakivaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä tässä ajassa loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.46 **Teemu Keskisarja ps:** Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa on 275 sivua höpöjuttuja. Niitä laatii höpöviranomaisen 29 työntekijän toimistossa. Rasisminvastainen teollisuus jyskyttää, energia tulee verovaroista, ja raaka-aine on valhe. Tehtaat suoltavat liukuhihnalle rasistien ja fasistien ajatusrikoksia ja keinotekoisia kyselyitä. Tiettyjen maanäärien tulokkaista 63 prosenttia kohtaa Suomessa rasismia ja syrjintää — höpsis pöpsis. Impivaaran kansanluonne on ystävällinen. Rasismiin vastainen teollisuus tuotteistaa aiheetonta kansallista itseinhoa. Mielikuvatehtaat saastuttavat ympäristöä ja vievät ulkomaillekin vihapuhetta Matti ja Maija Meikäläisestä.

Kriminologisen vertailun vuoksi tein ”kahdenvertaisuusvaltuutetun” tutkimuksen. Kahdenvertaisuuteni ei perustu julkisrahoitteiseen tuotekehittelyyn, vaan todellisuuteen. Hyvät antirasistit siellä ääriivasemmalla, tässä teille korutonta kertomaa: Wehliye Mahad Ahmed, kaksi raiskausta. Rami Sabah Ahmed, 16-vuotiaan tytön törkeä raiskaus. Ismaeil Rajabzadeh, murha. Mahmoud Mahmoud ja Yahya Bablees, 14-vuotiaan tytön törkeä raiskaus. Abdiasis Hassan Khalif, törkeä raiskaus. [Perussuomalaisten ryhmästä: Järkyttävää!] Alaum Alaum, 16-vuotiaan tytön törkeä raiskaus. Ja minun lähteeni eivät ole mitään somejuoruja ja kyselytutkimuksia, vaan oikeuden tuomioita. [Sanna Antikainen: Kyllä!] Kuten myös: Kusay Wisam Muatamad Ahmad Al-Moddaris, törkeä kotirauhan rikkominen, 77-vuotiaan muistisairaana vanhuksen raiskaus ja varkaus. [Sanna Antikainen: Tätä ei voi ymmärtää!] Elias Mahad Aden, 16-vuotiaan tytön törkeä raiskaus. Mustafa Abdirahman Mohamed, 19-vuotiaan naisen raiskaus. [Merja Rasinkangas: Ihan järkyttävää!] Mohamed Abdirisq Hassan, 19-vuotiaan naisen raiskaus. Ahmed Abdullahi Ahmed, 17-vuotiaan tytön raiskaus. Jlitakryan Garo Akaub, 75-vuotiaan miehen tappo.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun mielestä vähemmistöt ovat Suomessa ”haavoittuvassa asemassa”. Sanat ”haavoittuva”, ”potentiaalinen haavoittuvuus”, ”erityisesti haavoittuvien ase-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

ma” ja ”haavoittuva sosioekonominen asema” toistuvat kertomuksessa yhteensä yli sata kertaa — kuvitelkaa, toistasataa kertaa tämmöistä sanatoistoa. Ja huomatkaa kieliseikka: yhdenvertaisuusvaltuutetulla on partisiipin preesens ”haavoittuva”, mutta äskeisen rikosluetteloni uhrin eivät ole pelkästään ”potentiaalisesti haavoittuvassa asemassa”, vaan he ovat jo tosiasiallisesti haavoitettuja, jopa surmattuja, koska seksuaali- ja väkivaltarikolliset heitä haavoittivat ja surmasivat.

Arvoisa puhemies! Rasismin vastainen teollisuus haavoittaa todellisuudentajuamme. Tämä tuskallinen totuus minun oli pakko nyt tuoda julki, paitsi kansanedustajana myös rikoshistorioitsijana. Vaadin yhdenvertaisuusvaltuutetun lakkauttamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rostila. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

19.50 **Onni Rostila ps:** Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutettu on täysin sietämätön viranomainen. Se kuluttaa verovaroja poliittiseen aktivismiin ja tuottaa punavihreää propagandaa. [Eduskunnasta: Kyllä!] Tämäkin yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus vilisee vasemmistolaisista uuskielä: vihapuhe, antirasismi, rodullistetut, positiivinen erityiskohtelu, sateenkaari-ihmiset, rakenteellinen rasismi, anti-gender-liike — sama levy soi kuin täällä vasemmalla laidalla. Tämähän on täysi farssi. Miksi ihmeessä minun äänestäjäni maksavat tällaisesta ryönästä?

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole mitään viranomaistyötä. Tämä on myyräntyötä. [Eduskunnasta: Silppuriin!] Yhdenvertaisuusvaltuutetun virka pitää lakkauttaa. [Eduskunnasta: Kyllä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Myönnän tässä vaiheessa vastauspuheenvuorot edustajille Hyrkkö, Hopsu ja Honkasalo, ja mikäli puheenvuoron käyttäneet edustajat haluavat käyttää vastauspuheenvuorot, niin se on mahdollista. — Tai tehdään niin, että avataan tässä vaiheessa vastauspainike hetkeksi. Muuten tämä menee turhan hankalaksi. [Eduskunnasta: Samaa mieltä! — Juuri näin, puhemies!] — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

19.51 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämäkö on hallituksen linja? Allekirjoittaako pääministeripuolue kokoomus tämän avoimen hyökkäyksen riippumattomuutta viranomaisista kohtaan, [Sanna Antikainen: Mikä avoin hyökkäys?] tämän Suomessa esiintyvän rasismin vähättelyn ja laissa säädetyn yhdenvertaisuustyön vääristelyn? Mielelläni kuulisin, mikä on hallituksen linja tässä asiassa ja miten kokoomus suhtautuu tähän hallituksen kakkospuolueen toimintaan, joka sekä täällä että myös julkisuudessa aikaisemmin on keskittynyt tähän riippumattomaan viranomaiseen, yhdenvertaisuusvaltuutettuun, joka siis huolehtii ja valvoo sitä, että meillä laissa säädetty yhdenvertaisuus Suomessa toteutuisi, ja nostaa epäkohtia esille. Minusta kertoo heikkoudesta ja pelkuruudesta, jos hallituksen kakkospuolue ei kestä sitä, että niitä epäkohtia, joita meidän yhteiskunnassamme on vähemmistöjen kokeman syrjinnän osalta, nostetaan esiin, vaan vastaus siihen on lakkauttaa tämä viranomainen, joka näitä epäkohtia nostaa esiin. [Puhemies koputtaa] Sellaista tapahtuu aivan toisenlaisissa valtioissa, jotka eivät välttämättä enää ole demokratioiden kaltaisia, [Sanna Antikainen: Höpö höpö! — Puhemies: Aika!] että riippumattomat viranomaiset yritetään altistaa oman tahdon alle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

19.53 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä kaksi alun puheenvuoroa, joita kuultiin, olivat kyllä surullista kuultavaa ja juuri suomalaisia ja Suomea jakavaa keskustelua. Sitä en toivoisi tähän saliin, enkä toivoisi sitä keltään puolueelta. Se on se työ, mitä meidän yhdenvertaisuusvaltuutettu, riippumaton viranomainen, pyrkii tekemään, [Perussuomalaisten ryhmästä: Se ei ole riippumaton!] vahvistamaan yhdenvertaisuutta Suomessa ja nimenomaan purkamaan sitä syrjintää, jota Suomessa on. Hän on esittänyt nyt kertomuksensa ja suositukset, joissa nostetaan huomioita siitä, että esimerkiksi ulkomaalaislakiin ja muihin ulkomaalaisia koskeviin säännöksiin on tullut niin paljon yksittäisiä muutoksia, että näitä pitäisi tarkastella kokonaisuutena. Tämän voi hallitus kokea kritiikiksi, että ei ole tätä tarkastelua tehnyt ennen kuin on näitä lakeja säätänyt, mutta kyllä hallituksen pitää pystyä ottamaan kritiikkiä vastaan, eikä arvioida, että silloin lakkauteen se viranomainen, joka tällaisia huomioita kehtaa ja uskaltaa sanoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.54 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminnan ja tehtävien näkökulmasta yksi ongelma on se, että resurssit ovat rajalliset ja pienet suhteessa siihen, kuinka paljon tehtäviä tällä virkamiehellä ja tällä toimistolla on, ja nyt ne tehtävät ja valvontatehtävät kasvavat koko ajan myös tämän muuttuvan EU-lainsäädännön myötä. Samalla tavalla ajattelen, niin kuin täällä edelliset edustajat ovat nostaneet esille, että oikeusvaltion ja demokratian näkökulmasta on erittäin vaarallinen sellainen kehitys, että hyökätään avoimesti riensaamalla meidän riippumattomia viranomaisia kohtaan.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu avaa näitä tehtäviään myös tässä vuosikertomuksessa erittäin laajasti, ja se tehtäväkenttä on erittäin monimutkainen. Siellä yhtenä aihealueena on esimerkiksi työperäinen hyväksikäyttö ja ihmiskauppa, ja esimerkiksi tässä tematiikassa luulisi, että siellä laitaoikeistoakin kiinnostaisi se, että tällaiset ilmiöt saadaan Suomesta kitkettyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rostila.

19.55 **Onni Rostila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän ei ollenkaan yllätä, että nimenomaan sieltä laitimmaisesta vasemmistosta kyllä ollaan täällä puolustamassa tätä viranomaista, joka valitettavasti ajaa aktiivisesti poliittisia tavoitteita — samoja poliittisia tavoitteita kuin te siellä vasemmistopuolueissa ajatte — [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] ja vaatii lisää määrärahoja samoilta monikulttuurisuus- ja kotouttamisteollisuusjärjestöille, joille te vaaditte lisää rahoitusta, ja vaaditaan esimerkiksi pride-liputusten lisäämistä ja niin edelleen ja haukutaan avoimesti tämän hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa. Eihän tällaista voi enää kutsua miksikään puolueettomaksi viranomaistoiminnaksi. Minusta on hyvin paljastavaa, että nimenomaan ne laitimmaisat puolueet täällä ovat puolustamassa tällaista toimintaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.56 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kannattaa katsoa tämä valtuutetun sisällysluettelo tästä raportista, joka on 280 sivua. Täällä puhutaan esteet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

tömyydestä ja saavutettavuusasioista, vammaisten oikeuksista, koulutuksen yhdenvertaisuudesta, peruspankkipalveluiden saatavuudesta ja näin poispäin. [Veronika Honkasalo: Lähisuhdeväkivallasta!] Niin että täällä puhutaan paljon paljon muustakin, ja tämä toimialue on varsin laaja.

Minusta tämä saa väärän kulman, kun ruvetaan nostamaan yksittäisiä rikosjuttuja tässä. Kaikki me tuomitsemme nuo rikostapahtumat, mitä tuossa ensimmäisessä puheenvuorossa oli. Tämä raportti kuvaa tätä tilannetta, että meillä kaikki asiat eivät ole kunnossa, ja meidän viranomaistenkin pitää pystyä tuomaan niitä esiin ja sitten tekemään suosituksia, miten niitä voidaan korjata. Onneksi meillä on lainsäädäntö, jolla voidaan niitä korjata. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.57 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Vihreiden edustaja puhui täällä heikkoudesta ja pelkuruudesta. Minä sanon, että vihreiden ja vasemmistoliiton harjoittama politiikka osoittaa heikkoutta ja pelkuruutta myöntää se tosiasia, että harjoitettu maahanmuuttopolitiikka on tuonut tähän maahan ilmiöitä, jotka eivät kuulu suomalaiseen yhteiskuntaan.

Aloitetaan maahanmuuttajien merkittävästä yliedustuksesta seksuaalirikoksissa: On heikkoutta ja pelkuruutta, että te ette ole pystyneet myöntämään sitä tosiasiaa ääneen, että näissä kulttuureissa, joita kolmansista maista tänne raahataan, esiintyy epäterveitä ilmiöitä ja epäterveitä arvoja ja ajatuksia ja toimintatapoja, jotka eivät kuulu suomalaiseen yhteiskuntaan. On heikkoutta ja pelkuruutta, että te suljette siltä silmänne. On heikkoutta ja pelkuruutta yhdenvertaisuusvaltuutetulta, että hän sanoo täällä, että niin sanotulle välineellistetylle maahantulolle pitää nyt tarjota sitten mahdollisuus hakea itärajalta turvapaikkaa. Kysymys on Venäjän valtiollisesta vaikuttamisesta meitä vastaan, jossa hyväksikäytetään ihmisiä, ja näille pitäisi nyt sitten avata raja ja mahdollistaa Venäjän käyttää näitä ihmisiä meitä vastaan. Ei hyvää päivää. [Puhemies koputtaa] Heikkoutta ja pelkuruutta on se, ettei uskalla puolustaa Suomea ja suomalaisia, kun se on hyökkäyksen kohteena, esimerkiksi Venäjän toimesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

19.59 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Rostila käytti oletettavasti aika lailla tarkoituksellisesti provosoivan puheenvuoron, jossa hän kysyi sitä, miksi veronmaksajien tulisi kustantaa yhdenvertaisuusvaltuutetun kaltaista viranomaistyötä. Kyllä minusta yksi ihan periaatteellisesti olennainen vastaus tähän kysymykseen on se, että kun tarkastellaan esimerkiksi tätä kertomusta ja sen sisältöä, niin valtaosa näistä yhdenvertaisuusvaltuutetun syrjintäyhteydenotoista koskee nimenomaan suomalaista työelämää ja siinä tapahtuvaa syrjintää, ja kun näitä yhteydenottoja tarkastellaan lähemmin, niin käy selväksi, että yleisimpiä syrjintäperusteita työelämässä ovat nimenomaan terveydentila, vammaisuus ja ikä. Kyllä minä ihmettelen sitä, mitenkä tämä työ voidaan kokonaisuudessaan mitätöidä tämänkin tärkeän osa-alueen osalta, vain jotta tästä saadaan polarisoiva ja vastakkainasetteleva maahanmuuttokeskustelu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

20.00 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus osoittaa valitettavasti sen, että kyseinen viranomaisen on ajautunut kauas alkuperäisestä tehtävästään. Sen sijaan, että keskityttäisiin konkreettisiin ja todellisiin epäkohtiin, kuten vammaisten ihmisten asemaan tai ikäsyRJintään työelämässä, tämä kertomus vilisee ideologista kieltä, poliittisia kannanottoja, jotka muistuttavat enemmän puolueohjelmaa kuin riippumatonta viranomaisen analyysii.

Erytisen huolestuttavaa on se, että kertomuksessa kyseenalaistetaan Suomen oikeus suojata omia rajojaan. Turvapaikkapolitiikassa esitetään linjaa, jossa maahanpääsyä helpotetaan ja maasta poistamista vaikeutetaan. Tämä ei ole kestävää eikä vastuullista politiikkaa, eikä missään nimessä yhdenvertaisuusvaltuutetun kuuluisi tehdä tällaisia poliittisia kannanottoja.

Perussuomalaiset katsovatkin, että yhdenvertaisuus tarkoittaa lain edessä samanarvoisuutta, ei lopputulosten tasapäistämistä [Puhemies koputtaa] eikä erityiskohtelua ideologisista perusteista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

20.02 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus — tämä on useamman vuoden kertomus myöskin — kuvaa sitä tilannetta, mikä täällä Suomessa on ollut. Kun tämä tulee työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan nyt käsittelyyn ja meillä on neljä valiokuntaa, jotka tälle antavat lausuntoja, perustuslakivaliokunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta, sivistysvaliokunta ja lakivaliokunta, niin minä luulen, että nämä kaikki ongelmat tulee käytyä näissä valiokunnissa erittäin hyvin läpi ja että me pääsemme tämän raportin käymään juurta jaksien läpi ja arvioimaan kaikkia niitä suosituksia ja esityksiä, joita yhdenvertaisuusvaltuutettu tässä esittää. Mielestäni se tulee kyllä siellä käytyä sillä pieteetillä läpi, millä täällä asiat yleensä tulee käytyä. Minä luotan siihen käsittelyyn erittäin paljon.

Ja sitten ne heitot, että tämä on turha kertomus: tulee varmasti näytettyä, kuinka paljon täällä on oikeata, hyvää tavaraa, joka meidän on pakko huomioida jatkossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskiarja, olkaa hyvä.

20.03 **Teemu Keskiarja ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ääri-vasemmisto luonnehti puheenvuoroani surulliseksi. Kyllä, Jlitakryan Garo Akaubin tekemä 75-vuotiaan miehen tappo on surullista.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu ei ole mikään riippumaton viranomaisen. Se on äärimmäisen riippuvainen laitavasemmiston ääri-ideologioista, kuten tsoukkiherännäisyydestä ja monikulttuurista. Ehdotan ääri-vasemmistolle kompromissia: emme kiellä yhdenvertaisuusvaltuutettua, mutta se rahoitus otettakoon teidän puoluetuestanne. [Sanna Antikainen: Maksakaa itse!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä. [Sanna Antikainen: Suhonen tarjoutuu maksajaksi!]

20.04 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että edellisen puheenvuoron pitäjän kanssa olen samaa mieltä siitä, että nämä rikok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

set, mitä täällä aiemmin hän luetteli, ovat suorastaan todella kammottavia, enkä usko, että tässä salissa kukaan niitä tulee hyväksymään. Tässä puheenvuorossa aiemmin tuli ehkä sellainen kuva, että täällä joku viiteryhmä puolustelee — puhuttiin ääriivasemmistosta. Itse en koe tietenkään edes kuuluvani tähän viiteryhmään, mutta siitä huolimatta haluan todeta sen, että tässä salissa kukaan ei näitä rikoksia varmaan puolustele, teki ne sitten minkä sukunimen omaava henkilö tahansa. Oli se sitten Matti Meikäläinen tai joku ulkomaalais-taustainen, niin yhtä törkeitä rikoksiahan ne ovat ja ne pitää tuomita.

Sitten itse tästä käsittelyssä olevasta asiasta olen samaa mieltä kuin edustaja Lyly aiemmin totesi, että siellä on kuitenkin paljon tärkeitä asioita, mitkä liittyvät työelämäkysymyksiin niihin liittyvien syrjintäasioitten kautta. Nämä ovat tärkeitä huomioita, ja on tärkeitä myös sitten saada niihin asioihin parannuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

20.05 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Pahinta tässä yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminnassa on se, että tässä turvallisuustilanteessa hänen toimistonsa vaatii itärajan avaamista. Raja on kiinni turvallisuustilanteen takia ja viranomaisten suositusten takia. Siksi allekirjoittanut ja täällä monet muut perussuomalaiset valtuutetut haluavat, että tämä pulju lakkautetaan. Itse olen jättänyt siitä tänään toimenpidealoitteen.

Arvoisa vasemmisto, mitä tulee tähän kritisointiin yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintoa kohtaan, niin kyllä on niin, että myös sitä voi ja saa kritisoida eikä se ole demokratiaa tai oikeusvaltiota vastaan, eikä tämä poikkea yhtään siitä, kun te kritisoitte VATTin toimintaa, kun se julkaisi teidän, edellisen hallituksen tuhlausbileitä kritisoivia lausuntoja. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

20.06 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun puhutaan tästä yhdenvertaisuusvaltuutetun roolista ja tehtävästä ja sen mielekkyydestä, niin kyllä kyseenalaistan myös ne väitteet sieltä laitavasemmalta, että kyseessä olisi täysin riippumaton viranomainen. Kuinka riippumaton voi olla semmoinen viranomainen, jonka olemassaolo, 30-henkisen toimiston olemassaolo, on täysin riippuvainen siitä, että se löytää ongelmia yhteiskunnasta, että se löytää ongelmia esimerkiksi tämän hallituksen tekemästä maahanmuuttopolitiikasta, joka on käynyt jo läpi laillisuusarvioinnin, laillisuuspuntaroinnin? [Mauri Peltokangas: Juuri näin!] Siitä huolimatta meillä on viranomainen, siis tämän parlamentaarisen opposition lisäksi viranomainen, jonka tehtävä on kaikissa tilanteissa puolustaa ulkomaalaisen oikeutta tulla maahan ja jäädä maahan, kaikissa tilanteissa, koskaan miettimättä sitä, mikä olisi suomalaisen yhteiskunnan tai suomalaisten ihmisten kannalta edullisempaa, kuten esimerkiksi edustaja Keskisarjan puheenvuorosta olisi kuultavissa. Meillä on viranomainen, jonka tehtävä on puolustaa ulkomaalaisia kaikissa tilanteissa ja olla miettimättä, [Puhemies koputtaa] mikä on kantasuomalaisten etu. Kuinka riippumattontaa se on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

20.07 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Otti korvaani tuossa työhuoneella, kun kuuntelin keskustelua, ja siksi riensinkin tänne saliin sanomaan oman mielipiteeni. Tässä kun käsitellään yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomusta ja edustajat täällä ansiokkaasti tuovat esille omia mielipiteitään kyseisestä kertomuksesta, niin on aika pöyristyttävää, että joidenkin puolueiden jäsenet yhdenvertaisuuden nimissä olisivat tukkimassa kansanedustajan suuta täällä. Mitä yhdenvertaisuudesta ja mitä yhdenvertaisuusaatteesta ja sen jalosta ylläpitämisestä tämä kertoo esimerkiksi vihreiden osalta? Tämähän on aivan pöyristyttävää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Kollegan suuta tukitaan täällä, kun parlamentaarisesti käsitellään asioita. En oikein saa koppia nyt. Onko niin, että käsikassara, jota tässä luumme, on niin arvokas paperi, että sen johdosta jopa tukitaan parlamentaarisesti äänestyksellä tähän saliin valittujen edustajien suut? Voi aikoja, voi tapoja. — Kiitos. [Sanna Antikainen: Se on sitä vasemmistolaisista yhdenvertaisuutta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

20.09 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tietääkseni täällä ei ole kenenkään suuta tukittu, vaan edellinenkin puheenvuoro aivan menestyksellisesti alkoi ja se pidettiin ja se päättyi. On eri asia käydä yhteiskunnallista keskustelua esimerkiksi viranomaisten tai erilaisten tutkimuslaitosten tekemistä havainnoista kuin sitten esittää sellaisten lakkauttamista, jotka ovat jollain lailla kriittisiä puolueita kohtaan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Muistuttaisin, että yhdenvertaisuusvaltuutettuhan siis tosiaan tutkii syrjintää ja sen monia eri muotoja Suomessa. Tontille kuuluu esimerkiksi ihmiskauppaan, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja vammaisten kohteluun liittyvää valvontaa ja raportointia, ja minusta on varsin erikoista, että tämän toiminnan siis tosiaan perussuomalaiset haluavat lakkauttaa. Eri syrjintäperusteista eniten yhteydenottaja valtuutetulle tuli vammaisuuteen liittyen. Työelämää koskevista yhteydenotoista teemoina erottuivat esimerkiksi ikäsyrjintä, työsuhteen päättäminen, työolot ja vammaisten henkilöiden asema. Sotepalveluihin liittyen esiin nousivat vammaisten ja sairaiden henkilöiden palvelut ja muun muassa esteettömyys. Toki tässä kertomuksessa todettiin myös, että viime vuosina rasismi on näkynyt suomalaisessa yhteiskunnassa enenevässä määrin, [Puhemies koputtaa] ja ehkä tämä on nyt sitten se asia, joka on mennyt hallitukselle ihon alle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

20.10 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, ja se ei ole kritiikin ulkopuolella. Tämän vuoksi tämä kertomus on täällä salissa ja siitä voidaan kritiikkiä esittää.

Olisin toivonut toki, että tämä yhdenvertaisuusvaltuutettu olisi ollut täällä paikalla keskustelemassa ja vastaamassa näihin meidän kysymyksiin. Tässä käsittelyssä olevassa kertomuksessa herättää vakavia kysymyksiä käytetty kieli, kuten ”tosiasiallinen yhdenvertaisuus”, ja viittaukset rakenteellisiin ongelmiin. Tämä ei ole siis neutraalia viranomaiskieltä vaan heijastaa tiettyjen poliittisten liikkeiden retoriikkaa. Kertomus viestii käytännössä raja auki -linjasta, korostaa maahanpääsyn ehdottomuutta ja suhtautuu kriittisesti rajavalvontaan sekä maasta poistamiseen, samalla kun se sivuuttaa valtion velvollisuuden suojata

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

rajojaan ja kansalaisten turvallisuutta. On ristiriitaista, että riippumattoman viranomaisen rooliin kuuluu näin voimakkaasti kannan ottaminen poliittisiin kysymyksiin. [Puhemies koputtaa] Luottamus viranomaisiin rakentuu puolueettomuudesta, ja siihen tulee aina pyrkiä tasapuolisesti ja lainmukaisesti. [Mauri Peltokangas: Hyvä kysymys! Missä on yhdenvertaisuusvaltuutettu?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Totean varmuuden vuoksi, että yhdenvertaisuusvaltuutetulla ei ole puheoikeutta täysistunnossa. [Jaana Strandman: Okei!] — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.11 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutettu oli kertomuksessaan myös listannut 14 hallituksen erinomaista Suomen ja suomalaisten turvallisuutta vahvistavaa esitystä. Hän toki kertomuksessaan ilmoitti listauksen alussa, että tässä on esimerkkejä ulkomaalaisten asemaa heikentävistä hallituksen esityksistä. Edustaja Keskisarja kertoi erinomaisessa puheessaan vain muutaman esimerkin ulkomaalaisten tekemistä törkeistä ja iljettävistä rikoksista. Tämäkö on rasismia ja syrjintää, että hallitus tiukentaa turvapaikkaprosesseja?

Tässä salissa kuullaan hyvin usein sana ”ihmisoikeus”. Eivätkö vasen laita ja yhdenvertaisuusvaltuutettu halua ihmisoikeutta suomalaisille? Ihmettelen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

20.12 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yli kolmen vuoden ajan me ollaan täällä nähty, että tavallisten suomalaisten etu ja Suomen etu ei todellakaan ole se, että perussuomalaiset istuvat hallitusvastuussa ja leikkaavat sekä sotepalveluista että ihmisten toimeentulosta ja ajavat tuhansia ihmisiä köyhyyteen [Jaana Strandman: Höpö höpö!] — yli 30 000 lasta köyhyyteen — [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja ovat pettäneet kaikki vaalilupaukset, joita tehtiin ennen eduskuntavaaleja 2023. [Miko Bergbom: Ei pidä paikkaansa!] Ymmärrän, että nyt sattuu kovasti ja täällä pitää sitten huutaa maahanmuutosta niin paljon kuin sielu sietää. Pitäisi sen verran olla sitä paksua nahkaa, että kestää sen, kun teidän hallituksenne lakiesityksiä ja niiden seurauksia kritisoidaan monesta eri näkökulmasta. Hyvät perussuomalaiset, tämä kuuluu demokratiaan ja tämä kuuluu oikeusvaltioperiaatteeseen, että näitä lakiesityksiä tosiaan voidaan arvioida monesta eri näkökulmasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

20.13 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Demokratiaan ja oikeusvaltioon kuuluu — edustaja Honkasalolle ja kumppaneille ja muille tiedoksi — että me voimme myös täällä esittää yhdenvertaisuusvaltuutetun lakkauttamista, jos me niin haluamme. Meillä on täysi mandaatti siihen. [Välihuutoja vasemmalta]

Mitä tulee tämän hallituksen politiikkaan, perussuomalaisten poliittisiin tavoitteisiin, niin te sanoitte, että kaikki lupaukset on petetty. Minkä takia me tänään sitten kuulemme täällä yhdenvertaisuusvaltuutetun tiedonantoa, joka sisältää kymmeniä ja kymmeniä kohtia, joissa kritisoidaan perussuomalaisten harjoittaman maahanmuuttopolitiikan muutoksia? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Hetkonen. Eli jos me ei olla saatu mitään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

aikaan, kun itäraja on kiinni, rajan poikkeuslaki on voimassa, polttoaineveroa on alennettu, työn verotusta on alennettu, lapsiperheiden verotusta on kevennetty, mitään ei ole saatu aikaan, miksi täällä yhdenvertaisuusvaltuutettu haukkuu hallituksen maahanmuuttopolitiikan? Se on juuri sitä, mitä perussuomalaisten maahanmuuttopoliittinen ohjelma pitää sisällään, ja sitä vastustaa riippumaton viranomainen, joka ilmaisee muun muassa täällä laitasvasemmiston ja marginaalisten Venäjä-toimijoiden tapaan, että itäraja on avattava turvapaikanhakijoille. Sitä me emme kannata. Sitä eivät suomalaiset turvallisuusviranomaiset kannata. — Kiitos. [Veronika Honkasalo: Se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa!] — No selkeästi siellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä edustaja Hopsu, ja sitten joudumme keskeyttämään tämän keskustelun.

20.15 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo EU-oikeus tekee yhdenvertaisuusvelmistä käytännössä pakollisia EU-maihin, ja lähes kaikissa EU-maissa on yhdenvertaisuusvaltuutettua vastaava toimija. Suomi on ollut esimerkki yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminnassa, ja täällä on käyty toimintaan myös tutustumassa. On oikeasti murheellista, että tällainen keskustelu täällä pitää käydä valtuutetun toiminnasta ja olemassaolosta.

Tässä kertomuksessa on paljon, niin kuin täällä on todettu, hienoja, tärkeitä huomioita työelämän yhdenvertaisuudesta, vähemmistöjen asemasta, vammaisista, naisiin kohdistuvasta väkivallasta, ja kuulostaa tämä keskustelu salin siltä laidalta, että täällä on yksi yhden asian puolue, jota nämä muut esitykset ja huomiot eivät kiinnosta. Itse ajattelen niin, että kun meillä on rahasta tiukkaa Suomessa, tässä on esityksiä, jotka eivät maksa kovasti. Niitä kymmeniä lakiesityksiä, joita tuo sisältää, olisi järkevää viedä eteenpäin. On paljon isompi se kustannus, että yhteiskuntaa jaetaan ja yhdenvertaisuus kärsii, että vähemmistöjä ei oteta mukaan yhteiskuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 20.16.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.45.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohtien käsittelyä. — Edustaja Rintamäki, poissa. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

20.46 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutettu on virallisesti itsenäinen ja riippumaton viranomainen. Sen näkemykset eivät kuitenkaan ole kritiikin yläpuolella, vaan niitä on voitava arvioida avoimesti. Tällä hetkellä meillä on täällä käsittelyssä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus, ja nyt tässä salissa on paikka sen käsittelylle. Olisin toivonut, että yhdenvertaisuusvaltuutettu olisi ollut paikalla kuulemassa tätä keskustelua. Valitettavasti käsittelyssä olevan kertomuksen näkökulma herättää vakavia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

kysymyksiä. Kertomuksessa käytetty kieli, kuten ”tosiasiallinen yhdenvertaisuus” ja viitaukset rakenteellisiin ongelmiin, ei ole neutraalia viranomaiskieltä vaan heijastaa tiettyjen poliittisten liikkeiden retoriikkaa. On myös syytä huomata, että vaikka kertomuksessa nostetaan esiin monia aitoja ongelmia, kuten työelämän epäkohtia, kokonaiskuva kallistuu tietyiltä osin poliittisesti painottuneeseen suuntaan. Tämä näkyy erityisesti maahanmuuttopolitiikkaa koskevilla linjauksissa.

Arvoisa puhemies! Kertomuksen viesti on tältä osin käytännössä ”raja auki”. Se korostaa turvapaikkaprosessiin pääsyn ehdottomuutta kaikissa tilanteissa ja suhtautuu kriittisesti rajavalvonnan kiristykseen sekä maasta poistamisten tehostamiseen. Samalla sivuutetaan se, että valtiolla on oikeus ja velvollisuus suojata omia rajojaan ja kansalaistensa turvallisuutta. Kun samaan aikaan kyseenalaistetaan rajamenettelyt, arvostellaan palautusten tehostamista ja vaaditaan lisää velvoitteita viranomaisille, kokonaisuus johtaa siihen, että maahanpääsy helpottuu ja maasta poistaminen vaikeutuu.

Arvoisa puhemies! On ristiriitaista, että viranomainen, jonka tehtävä on toimia riippumattomasti, ottaa näin voimakkaasti kantaa poliittisesti kiistanalaiseen kysymykseen. Samalla suuri osa sen omista yhteydenotoista liittyy muihin teemoihin, kuten vammaisuuden ja ikä syrjintään. Juuri näihin kysymyksiin tulisi keskittyä ensisijaisesti. Suomessa yhdenvertaisuutta tulee edistää lain pohjalta tasapuoliset ja yhteiskunnan kokonaiset huomioiden. Viranomaisen tehtävä on tuottaa tasapainoista ja objektiivista tietoa päätöksenteon tueksi.

Arvoisa puhemies! Luottamus viranomaisiin rakentuu puolueettomuudesta ja erityisesti maan kokonaiskuva siinä huomioiden. Siksi on perusteltua arvioida kriittisesti yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintaa ja roolia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

20.49 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus on hyvä esimerkki siitä, kuinka kauas osa viranomaisista on ajautunut suomalaisesta todellisuudesta. Tässä ei ole enää pelkkää raportointia syrjinnän torjunnasta, vaan tämä on syrjinnän osalta kaiken kaikkiaan poliittinen kannanotto, joka vähintäänkin haastaa Suomen kansallisen edun. Juuri siksi olen tänään jättänyt eduskunnalle toimenpideohjeen, jossa esitetään koko yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston lakkauttamista.

Miksi? No, aloitetaan vaikka kaikkein vakavimmasta asiasta eli Suomen turvallisuudesta. Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo kertomuksessaan, että turvapaikanhaku tulee turvata kaikissa tilanteissa, myös nyt esimerkiksi tuolla itärajalla. Käytännössä tämä tarkoittaa, ettei Venäjän aiheuttamasta turvallisuushasta tarvitsisi välittää tuon taivaallista. Suomihan sulki itärajan vuonna 2023 ja erittäin hyvästä syystä: Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takia. Se oli välttämätön toimi. Sen kiinni pitäminen on välttämätön toimi. Mutta valtuutetun viesti on karu: ei kun rajat auki, vaikka turvallisuustilanne ei sitä kestäisi. Perussuomalaisille tämä ei käy. Suomen ja suomalaisten turvallisuus menee kaiken edelle.

Arvoisa puhemies! Toinen keskeinen ongelma on kertomuksen suhtautuminen maahanmuuttopolitiikan kiristykseen. Valtuutettu kritisoi esimerkiksi oleskelulupien tiukentamista ja kansalaisuuden ehtojen kiristämistä. Samoin kritisoidaan työntekijöiden niin sanottua kolmen kuukauden sääntöä siitä, että työnsä menettäneen on löydettävä uusi työ nopeasti tai poistuttava maasta. Mutta juuri nämä toimet ovat välttämättömiä, jotta Suomi ei olisi hallitsemattoman maahanmuuton vetovoimamaa. Tänne voi tulla sopeutumaan ja kanta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

maan vastuuta niissä määrin kuin Suomi kykenee ottamaan vastaan, mutta tällä hetkellä Suomen taloustilanne on sellainen, etteivät meidän rahat enää riitä.

Seuraavaksi on otettava esille myös se, että tässä suurin ongelma on se — anteeksi, täytyy katsoa tästä — että tämä kertomus ylipäätään on poliittisesti vääritty. Siellä esimerkiksi levitetään sellaista, että maailmalla levinnein uutinen Suomesta vuonna 2025 olisi koskenut avointa rasismia suomalaisessa politiikassa. Tämä ei vastaa mitenkään neutraalia viranomaiskieltä, vaan se on silkkaa poliittista leimaamista. Tämäkö tosiaan on sitä riippumatonta viranomaistoimintaa, kysynpä vain. No, ei ole tietenkään.

Kertomus vaatii myös uusia kansallisia sateenkaari- ja rasismiin vastaisia ohjelmia. Lisää ohjelmia, lisää strategioita, lisää byrokratiaa. Kuinka monta sateenkaari- ynnä muita pilvilinnaohjelmia ja -työpajoja tämä yhdenvertaisuuspulju oikein haluaa tähän maahan lisää? Jos siellä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistossa ei olla huomattu, niin Suomessa alkaa olla rahat loppuun. Maksakoot ideologiset höpöhöpöhommansa vain itse esimerkiksi sieltä vasemmalta. Vasemmistoliitto voisi maksaa ne omista puoluetuistaan.

Arvoisa puhemies! Eriyisen ongelmallinen on myös valtuutetun kanta pakolaissiintiöön. Kertomuksessa vastustetaan ajatusta siitä, että kristittyjä vähemmistöjä voitaisiin priorisoida, siis tilanteessa, jossa nimenomaan kristityt ovat maailman vainoain uskonnollinen ryhmä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi tullaan vielä tähän peruskysymykseen eli siihen, kuka päättää Suomessa. Kertomuksessa korostetaan, että kansainvälisistä sopimuksista ei saa tinkiä, vaikka ne rajoittaisivat Suomen omaa liikkumavaraa. Tämä linjaus on täysin väärä, eikä yhdenvertaisuusvaltuutettu voi tehdä tällaisia linjauksia. Suomen eduskunta päättää Suomen asioista, Suomen kansanedustajat päättävät Suomen asioista. Kansallinen itsemääräämisoikeus ei ole minkään sortin neuvottelukysymys. Kun viranomainen toistuvasti asettuu vastustamaan Suomen turvallisuutta vahvistavia toimia, kritisoi demokraattisesti tehtyjä päätöksiä ja edistää pääosin pelkkää ideologista ohjelmapolitiikkaa, on syytä ja tarpeen kyseenalaistaa vahvasti, miksi ylipäätään tällainen virasto on olemassa.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto maksaa suomalaisille veronmaksajille lähes kolme miljoonaa euroa vuodessa. Se on enemmän, mitä esimerkiksi onnettomuustutkintalautakunta saa. Jos katsoo yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston tietoja, niin siellä esimerkiksi työskentelee kolme ihmistä viestinnässä. Tällä hetkellä kaikki varmasti tietävät, että Suomen taloudellinen tilanne on tiukka, joten on syytä kysyä, onko meillä tällaiseen enää varaa. Siksi koko pulju olisi laitettava kiinni tai ainakin yhdistettävä esimerkiksi tasa-arvovaltuutetun toimiston yhteyteen. Meidän pitää säästää ja keskittyä siihen, mikä on Suomessa tärkeintä. Tärkeintä on Suomen ja suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

20.56 Timo Suhonen sd: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus on tärkeä kokonaisuus, josta tulisi ottaa huomioon päätöksenteossa yhdenvertaisuusvaltuutetun konkreettisia esityksiä. Kun säästöt ja leikkaukset kohdistetaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin, vastuu on poliittinen eli vastuu on hallituksen. Vielä vakavampaa on se, että säästöjen ja leikkausten vaikutuksia ei ole haluttu arvioida kunnolla, tai jos on arvioitu, niitä ei ole haluttu korjata. Työelämässä tämä myös näkyy suoraan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

Yhdenvertaisuusvaltuutetulle tulevat yhteydenotot ovat yli kaksinkertaistuneet, ja työelämä on noussut suureksi syrjinnän kentäksi. Työsuojeluviranomaisille tulevat ilmoitukset kasvavat samaan aikaan. Syrjintä ei ole vain teoreettinen ongelma, vaan se koskee ihmisiä terveydentilan, iän tai vammaisuuden perusteella. Se näkyy jo rekrytoinnissa, siinä, kuka pääsee edes mukaan työelämään. Moni työkyvyltään rajoittunut jää pahimmillaan kokonaan työelämän ulkopuolelle. Se ei ole vain yksilön tragedia, vaan se on myös yhteiskunnan epäonnistuminen, ja samaan aikaan hallitus heikentää kaikkien työntekijöiden asemaa. Kun työelämän turvaa puretaan, määräaikaisuuksia lisätään, irtisanomista helpotetaan ja suojaa heikennetään, syntyy ilmapiiri, jossa työntekijä jää pahimmillaan yksin. Syrjinnän riski kasvaa, ja turva heikkenee.

Arvoisa herra puhemies! Suomessa syrjinnän sanktiot eivät ole riittävän tehokkaita. Uhrin pitää itse viedä asia oikeuteen, eikä siihen useimmilla ole edes mahdollisuutta. Tämä on oikeusturvan näkökulmasta kestävämpi. Kysymys kuuluu: Kantaako hallitus vastuun, ja tekeekö hallitus korjaavia toimia? Vai hyväksytäänkö se, että työelämä muuttuu yhä epävarmemmaksi, epätasa-arvoisemmaksi ja kovemmaksi juuri niille, jotka tarvitsevat turvaa eniten?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.58 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa puhemies! En ollut uskoa lukemaani, kun näin, mitä kaikkea tähän yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomukseen oli kirjoitettu. Kertomuksessa peräänkuulutetaan, että turvapaikkaprosessiin olisi turvattava pääsy kaikissa tilanteissa, myös itärajalla. Aivan uskomatonta, että meillä on Suomessa verovaroin ylläpidetyssä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistossa tällainen näkemys, että kaikissa tilanteissa kansallisesta turvallisuudesta huolimatta pitäisi olla rajat auki ja turvapaikkaprosessiin pääsy tulisi mahdollistaa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu ei ilmeisesti näe riskiä siinä, että Ukrainassa on Venäjän aloittama raakalaismainen hyökkäyssota päällä ja että Venäjä käyttää turvapaikanhakijoita hybridivaikuttamisen välineenä. Samaan aikaan myös Lähi-idässä tilanne on kriisiytynyt. Tässä hetkessä ja tässä ajassa ei missään nimessä pidä avata mitään portteja lisää, eikä tänne voi ottaa tuosta vaan tulijoita, sillä niitä kyllä riittää. Suomi ei tässä tilanteessa voi haalia lisää väkeä, kun oma kansakin tarvitsee huolenpitoa ja tukea.

Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutettu oli kertomuksessaan myös listannut 14 Suomen ja suomalaisten turvallisuutta vahvistavaa erinomaista hallituksen esitystä. Hän toki kertomuksessaan ilmoitti listauksen alussa, että tässä esimerkkejä ulkomaalaisten asemaa heikentävistä hallituksen esityksistä. Tähän on vastattava, ettei Suomi edelleenkään ole koko maailman sosiaalitoimisto. Hallitus on muun muassa nopeuttanut turvapaikkaprosesseja. Miten ihmeessä tämä heikentää ulkomaalaisen asemaa? No, ei mitenkään. Yhdenvertaisuusvaltuutettu näkee kuitenkin asian näin. Valtuutetun pitäisi olla poliittisesti riippumaton elin, mutta todellisuus on aivan eri, kun tätä kertomusta lukee.

Arvoisa puhemies! Suomessa on erikseen tasa-arvovaltuutettu, ja hänellä toimisto työntekijöineen, ja lisäksi myös yhdenvertaisuusvaltuutettu, jolla toimisto, ja näissä on työntekijöitä kymmenittäin. Kaikki tämä on verovaroin kustannettua. Mielestäni tässä taloudellisessa tilanteessa nämä toimistot tulisi vähintäänkin yhdistää, jollei jopa lakkauttaa. Tässä talouden tilanteessa tulisi harkita tarkoin, mihin veronmaksajien rahaa käytetään.

Lisäksi raportin sisältö itärajan porttien avaamisesta suorastaan puistattaa. Samalla se mahdollistaisi Venäjän välineellistetyn maahantuonnin henkilöillä, joiden taustoja ja tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

koitusperiä emme voi tietää. Tämän kertomuksen kritisointien ja toiveiden ja vaatimusten toteutuessa Suomen turvallisuus kokisi vakavaa uhkaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo poissa. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

21.02 **Riitta Kaarisalo sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Käsittelyssämme on siis todella yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus, ja tässä yhteydessä olisi mahdollista esittää moniakin eri huomioita, mutta ehkä ihan tässä ensimmäiseksi, riippumatta niistä puheenvuoroista, mitä tänään on aikaisemmin kuultu, mieleni tekee kuitenkin yhä todeta, että tässä salissa ei ole äärivasemmiston tai äärioikeiston edustajia. Tästä haluan lähteä ja tähän myös luottaa. Sen takia ehkä pidän hieman erikoisena, että tämäntyyppistä vastakkainasettelua niin kovin aktiivisesti ylläpidetään. En ole henkilökohtaisesti itse tällaiseen keskusteluun oikein vihkiytynyt, mutta aina sitä vanhakin voi uutta oppia.

Keskityn nyt kuitenkin tekemään muutaman noston nimenomaan työelämässä esiintyvistä syrjinnästä, sillä valtaosa yhdenvertaisuusvaltuutetun syrjintä- ja yhdenvertaisuusyhteydenotoista koskee nimenomaan sitä. Huomionarvoista on, että samalla kun työelämäyhteydenotot ovat yli kaksinkertaistuneet, myös työsuojeluviranomaisen saama syrjintäyhteydenottojen määrä on jatkanut kasvamistaan. Kun näitä yhteydenottoja tarkastellaan lähemmin, käy selväksi, että yleisimpinä syrjintäperusteina työelämässä tulevat korostuneesti esille muut henkilöön liittyvät syyt: terveydentila, alkuperä, vammaisuus ja ikä. Kun puhutaan esimerkiksi muusta henkilöön liittyvästä syystä, tarkoitetaan esimerkiksi työntekijän ammatillista toimintaa. Ammatillinen toiminta onkin syrjintärikoksen tunnusmerkistössä yksi erityisesti mainituista syrjintäperusteista. Siinä voi olla kyse esimerkiksi työntekijän oikeuksien puolustamisesta ilman varsinaista liitännää ammattiyhdistystoimintaan.

Arvoisa herra puhemies! Työelämää koskevissa yhteydenotoissa ovat korostuneet myös rekrytointiin liittyvät asiat. Perinteisesti viranomaisen tietoon, kuten tuomioistuinten käsiteltäväksi, on tullut erityisesti työsuhteen päättämistä koskevia syrjintätapauksia. Myös monet vammaiset henkilöt kohtaavat työelämässä syrjintää, joka tavanomaisesti ilmenee jo työhönotossa. Merkittävä osa työkykyisistä vammaisista henkilöistä jää työvoiman ulkopuolelle, ja tätä voidaan pitää inhimillisesti kestäättömänä tilanteena. Syrjinnällä on kielteisiä vaikutuksia vammaisten henkilöiden yhteiskunnalliseen asemaan, heidän hyvinvointiinsa ja myös taloudelliseen tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Kuten totesin, on arvokasta, että käsittelemme tätä viranomaiskertomusta, mutta tähdennän, että yhdenvertaisuusvaltuutetun kehotukset on aidosti kyettävä viemään myös käytäntöön. Ei riitä, että me tässä salissa yksin käymme keskustelua, vaikka se arvokasta onkin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

21.05 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Ensin haluan kiittää yhdenvertaisuusvaltuutettua tästä hyvästä ja laajasta ja kattavasta kertomuksesta. Se on äärimmäisen tärkeä kuvaus siitä, miten kykenemme toteuttamaan erityisesti EU:n syrjintädirektiiviä ja muutoinkin yhdenvertaisuuden toteutumista tässä maassa.

Kuten tästä kertomuksesta voimme huomata, valitettavasti yhdenvertaisuusvaltuutetulle tulevien syrjintäyhteydenottojen määrä on jatkanut kasvuaan. Viime vuonna ilmoituksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

tuli yli 2 700. Suurin osa näistä yhteydenotoista koskee syrjintä- ja yhdenvertaisuusasioita, mutta lisäksi tulee tieto- ja aineistopyyntöjä sekä yhteydenottoja liittyen valtuutetun erityistehtäviin koskien ulkomaalaisten oikeuksia ja asemaa, maasta poistumisen valvontaa sekä ihmiskaupparaportointia ja naisiin kohdistuvan väkivallan raportointia.

Yhteydenottojen kasvu kertoo paitsi tarpeesta yhdenvertaisuusvaltuutetun kaltaiselle matalan kynnyksen oikeussuojaelimelle myös siitä, että valtuutettuun luotetaan, se tunnetaan ja sen asema on vakiintunut. Eri syrjintäperusteisia yhteydenottoja tuli eniten vammaisuuteen liittyen, liki 600, ja toiseksi eniten liittyen alkuperään, reilu 300. Työelämää koskevia syrjintäyhteydenottoja oli myös liki 600. Ne ovat liittyneet muun muassa ikäsyrjintään rekrytoinnissa, työsuhteen päättämiseen, työoloihin ja kohteluun työpaikalla sekä vammaisille henkilöille tehtäviin kohtuullisiin mukautuksiin. Sotepalveluihin liittyen tuli yli 400 yhteydenottoa, ja esille nousivat erityisesti vammaisten ja sairaiden henkilöiden palvelut ja etuudet, esteettömyys ja saavutettavuus sekä haavoittuvassa ja suuressa tuen tarpeessa olevien ihmisten asiat.

Kertomuksessa todetaan, että viime vuosina rasismi on näkynyt yhä etenevässä määrin myös julkisessa keskustelussa ja politiikassa, ja valitettavasti näin todellakin on. Alkuperään, vammaisuuteen ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvät, kiusaamista koskevat yhteydenotot näyttävät lisääntyneen koulutuksessa ja kasvatuksessa. Tätä voi osin selittää yleisesti viime vuosina Suomessa ja globaalisti koventunut asenneilmapiiri suhteessa moninaisuuteen ja tosiasialliseen yhdenvertaisuuteen. Suomessa naisvihan, rasmin, luokkasyrjinnän sekä vammaisten ihmisten, sateenkaariväen ja alkuperäiskansojen syrjinnän juuret ovat syvällä yhteiskunnassa, mikä näkyy vaikeutena käsitellä ongelmia ja tunnistaa niiden historiallisuus sekä taipumuksena kieltää ne. Syrjinnän purkaminen vaatii risteävän moniperustaisuuden, erilaisten tarpeiden, historian ja valtasuhteiden ymmärtämistä.

Syrjintäyhteydenottojen kasvu yhdenvertaisuusvaltuutetulle osoittaa osaltaan, että perus- ja ihmisoikeudet eivät toteudu Suomessa täysimääräisesti ja yhdenvertaisuuden edistäminen vaatii aktiivisia toimia. Valitettavasti hallitus on omilla toimillaan heikentänyt yhdenvertaisuuden toteuttamista muun muassa poistamalla varhaiskasvatuksesta velvollisuuden toimipaikkakohtaisen yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen, vaikka tutkimukset osoittavat, että lapset kokevat jo pienenä syrjintää ja varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamista yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta tulisi vahvistaa. Hallituspuolueiden kansanedustajat ovat normalisoineet rasismia toistuvilla rasistisilla ulostuloillaan läpi hallituskauden. [Mauri Peltokangas: Aika paksua tekstiä, edustaja!] Hallituksen rasismikohujen seurauksena syntyneen rasismien vastaisen toimenpideohjelman tavoitteista oli helmikuuhun mennessä saavutettu sitä koskevan väliraportin mukaan ainoastaan yhdeksän 62 toimenpiteestä.

Eilen vietettiin romanien kansallispäivää. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa todetaan romanien kohtaavan syrjintää erilaisissa palveluissa hyvin laajasti. Romaneita on kieltäydytty palvelemasta, heihin on kohdistettu etnistä profilointia, ja työntekijöitä on ohjeistettu palvelemaan romaneja syrjivällä tavalla. Hallituksen rasismien vastaisen toimenpideohjelman romaneita koskevista toimista yhtäkään ei ole vielä toteutettu.

Kertomus sisältää laajan joukon suosituksia. Toivon todellakin, että nämä suositukset otetaan vakavasti ja pystyisimme rakentamaan tästä maasta yhdenvertaisempaa paikkaa, jossa kaikilla on hyvä elää riippumatta taustasta, alkuperästä, mahdollisesta vammasta tai muusta ominaisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

21.11 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Ajattelen kannattavani tasa-arvoa, mutta joka kerta, kun näen puhuttavan yhdenvertaisuudesta nykypäivänä — esimerkiksi tällaisessa yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa eduskunnalle — lähtee kyllä verbaalinen varmistin pois päältä. Tämä opus todella antoi siihen aihetta.

Kauheasti puhutaan siitä, että yhdenvertaisuus kuuluu kaikille: se kuuluu naisille, se kuuluu lapsille, se kuuluu vanhuksille, se kuuluu ulkomaalaisille, se kuuluu vähemmistöille, mutta jäikö joku tästä pitkästä listauksesta, jota voisi jatkaa loputtomiin, kuitenkin lähes joka kerta ulkopuolelle? Jäi, jäi ja jäi. Mikä se ryhmä on? No, suunnilleen puolet maailman väestöstä: miehet, pojat, eri-ikäiset miessukupuolen edustajat.

Kävin tämän opuksen läpi. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa — siis viranomaisen, jolla on 30-päinen henkilökunta miettimässä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ongelmia Suomessa — oli mainintoja naisista 150 kertaa 300 sivun joukossa. Jokainen niistä kosketti likimain naisten kokemaa syrjintää ja väkivaltaa, jotka ovat vakavia ongelmia, ja hyvä, että niistä puhutaan. No, maininnat ulkomaalaisista, heidän kokemastaan syrjinnästä, väkivallasta, rasismista: niitä oli 300 sivun joukossa noin 100 kertaa. Maininnat miehistä: 300 sivun joukossa noin kymmenen mainintaa, ja minkälaisissa asiayhteyksissä? Satoja tekstisivuja yhdenvertaisuusvaltuutetulta, kertaakaan näiden reilun kymmenen miesmaininnan joukossa miehiin kohdistuvasta väkivallasta ei puhuta omana itsenäisenä ongelmanaan, joka kerta vain vertaillen muihin ryhmiin, ja yleensä itse asiassa mittatikkuna vähätelläkseen miehiin kohdistuvaa väkivaltaa suhteessa esimerkiksi naisten kokemaan väkivaltaan tai muiden vähemmistöjen, erilaisten ryhmien, kokemaan väkivaltaan. Ja entä muut noin puolet näistä miesten kymmenestä maininnasta? No, yhdenvertaisuusvaltuutettu listaa oikeustapauksia: Mies vakavasti pahoinpiteli naisystävänsä. Mies murhasi naisystävänsä. Mies vainosi vaimoaan ja murhasi lapsensa. Mies murhasi vaimonsa ja poikansa.

300 sivua yhdenvertaisuusasiaa, 150 mainintaa naisille, 100 mainintaa ulkomaalaisille, kymmenen mainintaa miehille, ja kaikki niistä käytännössä miesten ongelmia vähätteleviä tai miehiä voimakkaasti syyllistäviä. Se on minusta aika irvokasta yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Siis on selvää, että monilla ryhmillä tässä maassa on erinäisiä yhdenvertaisuuden ongelmia ja tasa-arvon ongelmia, mutta on irvokasta, että tämä on se tapa, jolla käsitellään puolta meidän väestöstä — siis miehiä ja poikia, joilla on tutkitusti, tilastollisesti, valtavia tasa-arvon ongelmia tässä maassa, todella suuria sosiaalisia ongelmia.

Itse asiassa kun tässä läpyskässä puhutaan niin paljon vaikkapa niistä väkivallan ongelmista, niin ketkä joutuvat Suomessa tilastollisesti eniten väkivallan uhreiksi? Tilastollisesti miehet. Suurin osa kaikista pahoinpitelytyyppisistä rikoksista kohdistuu miehiin, ja kun kävin tilastollista historiaa läpi, niin enpäs löytänyt yhtään vuotta, että olisi miehiä suurempaa ryhmää, joka joutuu väkivaltarikosten kohteeksi. Suomesta löytyy tilastoja 1750-luvulta lähtien henkirikoksista, siis väkivallasta, joka on johtanut hengen menetykseen. Tuon reilun 250 vuoden aikana ei ole ollut yhtäkään vuotta, jolloin henkirikoksissa olisi kuollut enemmistönä mikään muu ryhmä kuin nimenomaan miehet. Miehet kuolevat pahoinpitelyissä, miehet kuolevat murhien ja tappojen seurauksena, miehiä pahoinpidellään tilastollisesti enemmän vuodesta toiseen, miehet kärsivät asunnottomuudesta, päihdeongelmista, pitkäaikaistyöttömyydestä, syrjäytymisestä, huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi naiset, ja tapa, jolla me käsittelemme yhdenvertaisuutta, on se, että miehistä saadaan tällai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

seen 300-sivuisen opukseen kymmenen mainintaa, eikä yksikään ota huomioon näitä mieserityisiä piirteitä.

Yhdenvertaisuus kuuluu kaikille, mutta yhdet ovat yhdenvertaisempia kuin toiset. Muuhun lopputulokseen en voi tulla, kun seuraan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokeskustelua tässä ajassa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu: mihin unohtuivat pojat ja miehet? Jos yhdenvertaisuusvaltuutettu tätä lähetystä katsoo, niin kävin läpi myös sen toisen valtuutetun, tasa-arvovaltuutetun, aivan vastaavanlaisen kertomuksen. Siellä ilmeisesti pitäisi olla sitten lisää pojista ja miehistä ja heidän tasa-arvo-ongelmistaan kertovaa asiaa: eipä ollut. [Miko Bergbom: Oho!] Myös siellä oli muista ryhmistä huomattavasti paljon enemmän asiaa. Mitä se kertoo tästä yhdenvertaisuustilanteesta? Minusta se kertoo aika paljon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

21.17 Mauri Peltokangas ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Heti aivan alkuun haluan kiittää yhdenvertaisuusvaltuutettua hienosta listauksesta, joka uuteen kertomukseen on sisällytetty. Viime vuosien aikana on tehty esimerkiksi seuraavat maahanmuuttopolitiikkaan liittyvät muutokset, joita yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää ikään kuin huonoina, minä pidän hyvinä.

Arvoisa puhemies! Rajamenettely on otettu käyttöön, ja nopeutetun menettelyn käyttö on laajennettu. Turvapaikanhakijoiden vastaanottorahaa on pienennetty. Turvapaikanhakua rajoittava määräaikainen poikkeuslaki on säädetty. Säilöönoton ja maahantulokiellon käyttötilanteita on lisätty, ja laitton oleskelu on määritelty. Turvapaikkaprosessista on muun muassa poistettu puhuttelupöytäkirjan läpikäynti. Paperittomien pääsyä terveyspalveluihin on rajoitettu. Tilapäistä suojelua saaneiden mahdollisuudet vakinaistaa oleskelunsa on poistettu. Perheenyhdistämisen edellytyksiä on tiukennettu. Oleskelulupasääntelyä on uudistettu uusilla luvan epäämisen perusteilla ja henkilöllisyyden todentamista tiukentamalla. Työntekijän oleskeluluvalla on asetettu palkkaraja. Työntekijän oleskelulupa on liitetty työttömyyttä koskeva kolmen tai kuuden kuukauden sääntö. Kansainvälisen suojelun oleskelulupien pituutta on lyhennetty. Pysyvän oleskeluluvan edellytyksiä on tiukennettu. Kansalaisuuden saamisen edellytyksiä tiukennetaan kolmessa lakihankkeessa. — Siinäpä monta hyvää uudistusta pähkinänkuoressa. Puhutaanpa sitten hieman kertomuksesta.

Arvoisa herra puhemies! Tällaisena aikana, mitä Suomessa tällä hetkellä eletään, vaatii yhdenvertaisuusvaltuutettu silmät kirkkaina, että itärajalle on avattava rajanylityspaikkoja. Mietin, että ei tämä voi olla todellista, mutta kyllä se vain on. Nähdäkseni tässä yhdenvertaisuusvaltuutettu pelaa suoraan Venäjän pussiin näillä lausunnoillaan. Yhdenvertaisuusvaltuutettu myös selkeästi kirjoittaa välineellistetyistä maahanmuutosta vähättelevään sävyyn viittaamalla siihen ”niin sanottuna välineellistettynä maahanmuuttona”. Valtuutetun kannattaisi mielestäni kenties konsultoida turvallisuudesta vastaavia viranomaisia ennen kuin päästää tällaisia sammakoita suussaan. Asiassa ei ole mitään kyseenalaistettavaa. Maahantulijat eivät ilmestyneet joukoittain rajoillemme sattumalta, ne tulivat sinne Venäjän järjestäminä. Voimassa oleva laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi, joka hyväksyttiin eduskunnassa kiireellisenä, on siis vähättelyn aihe. Kyseistä lainsäädäntöä käsiteltiin laajasti eduskunnassa, ja se on nyt voimassa.

Näihin syihin lyhyesti vedottuna minä lakkauttaisin koko yhdenvertaisuusvaltuutetun kioskin heti tänään, jos ihan itse nyt saisin päättää. Käsittämätöntä, että tällaista vasemmis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

totyyllistä tekstiä verorahoilla tuotetaan. Tästä on mielestäni neutraalin viranomaisen toiminta yhtä kaukana kuin Ivalo Helsingistä. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

21.21 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus osoittaa, että valtuutettu on ajautunut kauas puolueettomasta viranomaisroolista. Kertomus on täynnä ideologisesti latautunutta kieltä. Puhutaan antirasismista, rakenteellisesta rasismista ja niin sanotusta tosiasiallisesta yhdenvertaisuudesta. Tämä ei ole neutraalia viranomaiskieltä vaan suoraan tiettyjen poliittisten liikkeiden sanastoa. Kun viranomaisen alkaa käyttää tällaista kieltä, sen uskottavuus kärsii aivan taatusti.

Arvoisa puhemies! Tässä kertomuksessa on myös ihan oikeitakin havaintoja. Suurin osa yhteydenotoista koskee vammaisuutta, ikäsyryntää ja työelämän epäkohtia. Kertomus nostaa esiin myös naiseen kohdistuvan lähisuhdeväkivallan: tämän vuoden aikana jo seitsemän naista on menettänyt henkensä lähiväkivallan seurauksena. Totta on myös se, mikä täältä puuttuu, nimittäin edustaja Vigelius nosti esille tämän miehiin ja poikiin kohdistuvan väkivallan ja muun syrjinnän, mikä ei tässä kertomuksessa tule esille lainkaan.

Valtuutettu käyttää merkittävän osan painoarvostaan maahanmuuttopolitiikan kritisointiin. Valtuutettu vastustaa rajaturvallisuuden vahvistamista, kritisoi rajamenettelyä ja suhtautuu kielteisesti maasta poistamisen tehostamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaisi politiikkaa, jossa maahanpääsy helpottuu mutta väärinkäytöksiin puuttuminen vaikeutuu. Suomella on oikeus päättää, kuka tänne tulee ja kuka täällä saa oleskella, ja Suomella on velvollisuus pitää huolta omista kansalaisistaan, meistä suomalaisista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

21.23 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa herra puhemies! Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus, sivu 210: ”Valtuutettu on huolissaan siitä, että kiristyvän maahanmuuttopolitiikan tavoitteet syrjäyttävät perusoikeuksien toteutumisen varmistamisen.”

Arvoisa herra puhemies, hyvä eduskunta! Itse olen huolissani siitä, mitä valtuutettu kirjoittaa kertomuksessaan. Kertomus korostaa sitä, että turvapaikkaprosessiin sisältyy ehdoton palautuskielto. Yhdenvertaisuusvaltuutettu toteaa myös, että vaikka Venäjä hybridivaikuttaa meitä vastaan ja voisi käyttää meitä vastaan välineellistettyä maahanmuuttoa, niin tämä hallitus ei saisi pitää itärajaa kiinni, vaan yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan raja pitäisi avata turvapaikanhakijoille. Minä kysyn, kenen perusoikeuksista silloin ei huolehditaisi, ja vastaus siihen: suomalaisten. Jos me annetaan vihamielisen valtion vaikuttaa meitä vastaan ja käyttää hyväkseen turvapaikanhakijoita, joilla ruuhkautetaan meidän viranomaistoiminta ja joilla luodaan kaaosta suomalaiseen yhteiskuntaan, niin silloin suomalaisten perusoikeuksien toteutuminen on vaarassa.

Eli nyt meillä on siis tilanne, että itärajan täyttä sulkua vastustaa käytännössä laitavammisto — vasemmistoliitto ja vihreät — osa SDP:n kansanedustajista, sitten tietenkin Venäjä-mielinen marginaaliskene ja yhdenvertaisuusvaltuutettu. Tämän johtopäätöksen tästä voi vetää. Ja mikä huolestuttavinta, tässä viranomaisen kertomuksessa välineellistettyä maahanmuuttoa kuvataan näillä sanoilla: niin sanottu välineellistetty maahanmuutto. Onko nyt siis niin, että yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemyksen mukaan Venäjä ei tietoisesti käytä muuttovirtoja hybridivaikuttamiseen, vai mistä on kyse, kun viranomaistekstis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

sä käytetään sanoja ”niin sanottu”? Haluaisin tähän vastauksen, mutta me varmaan saadaan se valiokuntakuulemisessa kyllä kuulla, kun yhdenvertaisuusvaltuutettu tulee kuultavaksi.

Kysyn myöskin tässä ääneen: näkeekö yhdenvertaisuusvaltuutettu mitään tilannetta, jossa valtiolla on oikeus suojata rajoja ja jossa se rajojen suojaamisen oikeus menee turvapaikanhaun oikeuden edelle? Jos ei, niin voin kertoa, että tämä hallitus ja etenkin perussuomalaiset näkevät. Suomalaisen päätöksentekijän ensisijainen tehtävä on huolehtia Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Se menee muiden edelle — suomalaisten perusoikeudet tässä maassa. Me ei olla mikään ylikansallinen ihmisoikeus- ja perusoikeuselin tai mikään koko maailman sosiaalitoimisto, jossa huolehditaan koko maailman ihmisoikeuksista. Venäjä totta kai haluaisi näin, koska sillä tavalla voitaisiin horjuttaa suomalaista yhteiskuntaa.

Toivoisin, että myös yhdenvertaisuudesta huolissaan olevat viranomaistoimijat näkisivät sen, että on toimijoita, jotka haluavat käyttää näitä lainsäädännön aukkoja hyväkseen. Se ei valitettavasti tässä kertomuksessa näy. On sivuutettu täysin suomalaiset sisäisen turvallisuuden viranomaiset, Rajavartiolaitos, meidän poliisi, turvallisuusviranomaiset laajemmin, jotka ovat nähneet tarpeen sille, että itärajalta pitää pystyä luomaan lainsäädännöllisiä toimia, joilla estetään tarvittaessa turvapaikanhaku ja joilla pidetään rajat suljettuina silloin, kun valtio, joka haluaa meitä vastaan vaikuttaa, käyttää ihmisiä hyväkseen.

Se, mistä yhdenvertaisuusvaltuutetun itse asiassa pitäisi tällä hetkellä olla onnellinen, on se, että kun hallituksen toimien seurauksena raja on kiinni, kun rajan poikkeuslaki on säädetty, niin meidän rajalle ei ole tullut turvapaikanhakijoita. Toisin sanoen Venäjä ei ole kyennyt käyttämään hyväksi näitä turvapaikanhakijoita. Olisiko se näiden hakijoiden etu, että nyt Venäjä kuskaisi kolmansista maista meidän avoimina oleville itärajan ylityspaikoille ihmisiä esimerkiksi tulevana talvena jäätymään? Sekö nyt olisi sitten heidän etunsa, että Venäjälle annettaisiin tällaiset työkalut? Nähdäkseni ei.

Arvoisa herra puhemies! Tässä lyhyt katsaus yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomukseen itärajasta ja turvapaikanhaun oikeuksista, ja palaan myöhemmässä puheenvuorossa seuraaviin näkökulmiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

21.28 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kysytään suoraan: kuinka moni suomalainen veronmaksaja on koskaan kuullut rahoittavansa sellaista viranomaista kuin yhdenvertaisuusvaltuutettu? Tai toisaalta: mihin ylipäätään tarvitaan tällaista hyväpalkkaista pestiä ja sen alaisuudessa toimivia kymmeniä työntekijöitä? No, esimerkillistän toteamalla, että vasemmiston tavoin paapomaan maahanmuuttajia ja vastustamaan tämän hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa. Se on hyvin konkreettisesti tullut esille täällä eduskunnassa tällä vaalikaudella.

Valtuutetun toimistossa työskentelee ihmisoikeuksien ja ulkomaalaisten oikeuksien yksikössä yhdeksän ihmistä ja kolmisenkymmentä koko toimistossa. Tällä vaalikaudella, kun täällä eduskunnassa olemme tiukentaneet esimerkiksi ulkomaalaisille myönnettäviä Suomen kansalaisuuden ehtoja, niin yhdenvertaisuusvaltuutettu on vastustanut tätä kiivaasti. Kun me olemme lisänneet karkotettavien, monesti rikollisten ulkomaalaisten säilöön ottamista ja sen enimmäiskestoja, mikä helpottaa heidän palauttamistaan kotimaihin, niin yhdenvertaisuusvaltuutettu on vastustanut tätäkin. Kun me olemme säätäneet rajaturvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

suuslain, jolla Suomi voi kieltäytyä vastaanottamasta laittomasti rajan yli tulleita turvapaikanhakijoita, yhdenvertaisuusvaltuutettu on voimakkaasti vastustanut tätä lakimuutosta. Kun leikkasimme ulkomaalaisten kotouttamiskorvauksia aiemmin tällä kaudella, yhdenvertaisuusvaltuutettu vastusti sitä. Kun teimme säästön myös turvapaikanhakijoiden vastaanottorahoihin, valtuutettu vastusti jälleen. Kun korotimme ulkomaalaiselta työntekijältä vaadittua tulo rajaa ja asetimme ehdon työtä jäävälle maahanmuuttajalle uudelleen työllistyä, yhdenvertaisuusvaltuutettu vastusti. Kun estimme turvapaikanhakijoiden jäämisen maahan tällaisella kikkailulla, valtuutettu vastusti. Kun päätimme tehostaa perusteettomilta vaikuttavien turvapaikkahakemusten käsittelyä, valtuutettu vastusti jälleen. Kun lyhensimme oleskelulupien kestoja valvonnan lisäämiseksi, yhdenvertaisuusvaltuutettu vastusti. Kun mahdollistimme kerran myönnetyn suojeluaseman lakkauttamisen väärin toimineelta Suomeen tulleelta ulkomaalaiselta, valtuutettu — yllätys, yllätys — vastusti sitäkin.

Ei siis riitä, että nämä maahanmuuton tiukennukset ovat tänne eduskuntaan tulleet ja niiden laillisuutta ovat täällä jo eri toimijat arvioineet ja katsoneet, että tällaisia lakeja voidaan säätää, eikä riitä vielä sekään, että poliittinen vasemmisto iskee koko ajan näihin lakipykäliin kiinni ja on niitä vastustavanaan, ja vastustaakin. Sen lisäksi meillä on viranomainen, jonka erityinen tehtävä on toimia ikään kuin viranomaistasolla poliittisena oppositiona ja poliittisena vasemmistona ja vastustaa maahanmuuton tiukennuksia — valtion viranomaisena monikymmenpäisen henkilöstön voimin. Mihin ihmeeseen me tarvitaan tällaista viranomaista, kun meiltä löytyy jo tämän eduskuntasalin vasen laita, joka tekee sen enemmän kuin mielellään, ehkä myös uusien äänestäjien toivossa suuresta osasta näitä ihmisiä, joita maahanmuuttopolitiikan helpotukset ja ehtojen löysennykset palvelisivat.

Enemmähän tässä maassa olisi tosiasiallisesti tarvetta viranomaiselle, joka kaiken tämän mukatekemisen sijaan keskittyisi valvomaan esimerkiksi suomalaisen veronmaksajan etua. Montako viranomaista tulee mieleen, joka sitä täällä Suomessa tekee? [Miko Bergbom: Nolla!] Sen sijaan on erilaisia valtuutettuja, jotka keksivät ihmisille, erilaisille ihmisryhmille, ulkomaalaisille, valtavasti erilaisia oikeuksia, joita veronmaksajien tulee heille sitten tarjota. Yhden oikeus muuttuu toisen velvollisuudeksi, mutta koskaan näiltä ryhmiltä ei voida velvoittaa enempää, koska ihmisoikeudet velvoittavat meitä olemaan velvoittamatta mitään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

21.32 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa herra puhemies! Tulin vielä muutaman asian kanssa tänne puhujanpöytäntöön. — Otan esimerkiksi vielä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksesta valtuutetun mieleiset, hyvät uutiset ja mielestäni pimeään rajamailla olevat vaatimukset:

Yhdenvertaisuusvaltuutettu toteaa, että Suomi on nyt monimuotoisempi kuin koskaan aikaisemmin ja yhä useammalla meistä on mahdollisuus tuoda esiin valtaväestöstä poikkeava uskonto tai identiteetti. No, olen lukenut kertomuksen, ja mieleeni hiipiikin, että sinä tulevana päivänä, jota tosin en toivo, jolloin suomalainen kristitty on vähemmistöä omassa maassaan ja islam tahi joku muu uskonto valtavirtaa, taputtaako yhdenvertaisuusvaltuutettu iloisena käsiään. Siltä kertomus vaikuttaa, että taputtaa. Toivon, että ymmärtää juhlien olevan siinä kohtaa ohi, nimittäin voidaan kysyä: monessako islamilaisessa valtiossa on yhdenvertaisuusvaltuutettu? Ihan kaverin puolesta tässä tämän asian vain kyselen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

Arvoisa puhemies! Valtuutettu tuo kertomuksessaan esiin myös sellaisen asian, että poliisin olisi lopetettava kolmansista maista tulleiden henkilöiden tarkastaminen ja että kohdennetuilla toimenpiteillä tulee varmistaa etnisen profiloinnin kiellon noudattaminen. Siis tähän tarkoittaa sitä, että poliisin on lopetettava vähänkään erinäköisen ihmisen tarkastaminen missään. Mitähän ihmettä? Eli valtuutettu toivoo — tai siis toivooko? — että kolmansista maista tulevat keppostelijat on jätettävä rauhassa anonyymeina keppostelevaan. Itse en pidä tätä järkevänä, vaan antaisin kyllä viranomaiselle ja poliisimiehelle oikeuden tarkastaa kenet tahansa ihonväriin katsomatta milloin tahansa tuolla, jos vähänkin epäilystä on, että keppostelu on lähellä. Siis tämä yhdenvertaisuusvaltuutetun jorina on niin jäätävän selvää vihervasemmistolaisista poliittista jargonia kuin vain olla voi, ja en voi ymmärtää sitä, verovaroin toteutettuna.

No, mennään eteenpäin: Itärajalta valtuutetun mielestä pitää turvata kaikille pääsy turvapaikkaprosessiin, ja ehdoton palautuskielto on turvattava Suomen itärajalla. Syyksi tähän valtuutettu sepostaa, että palautuksia ei tule tehostaa siten, että vaarannetaan palautettavien henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. No, itse huomauttaisin, että palautettavalla ei tule olla mitään oikeuksia Suomessa. Syy palautukseen on aina selvitetty viranomaisten toimesta, ja tulija on Suomessa laittomasti. Siispä valtuutetun laittomasti maassa oleville eli rikollisille vaatimat perusoikeudet ovat mielestäni käsittämätön vaade. Yhdenvertaisuusvaltuutettu vaatii tietenkin myös, että valtioneuvoston tulee laatia kokonaisvaltainen kansallinen sateenkaaripoliittinen toimenpideohjelma — kansallinen sateenkaaripoliittinen toimenpideohjelma. Kyllä, arvoisat kuulijat, näin sanoo yhdenvertaisuusvaltuutettu, että valtioneuvoston tulee välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin, tai ainakin josain vaiheessa. Siis kokonainen poliittinen ohjelma. Onko poliittisempaa ulostuloa koskaan missään kuultu tai kirjattu? No, nyt on, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimesta. Herää voimakas kysymys: kuuluuko valtuutetulle vasemmistolaisen politiikan tunkeminen kertomukseensa? Kyllä lentelee, kuulkaas, rakkaat kuulijat, kysymys- ja huutomerkkejä pohjalaisella täällä puhujanpöntössä. Voi elämän kevät.

No, arvoisa puhemies, kun otetaan huomioon, että yhdenvertaisuusvaltuutetun keskeinen tehtävä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään ja valtuutetun puoleen voi kääntyä, jos on kokenut tai havainnut syrjintää, siis iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella, niin me voimme todeta tästä listasta kohtien ikä, alkuperäisyys, kansalaisuus tai muu henkilöön liittyvä syy perusteella, että eipä ole valtuutettu sormiaan heilauttanut selvän yhdenvertaisuusongelman kohdalla — puhun nyt takuueläkkeistä. Ulkomaalainen saa sen asuttuaan Suomessa kolme vuotta, kun Suomen kansalaiselta vaaditaan vuosikymmenet samaan. Missä on valtuutetun ohjaava käsi? No, ei tietenkään missään, kun vääryyttä vierestä katsoo kantasuomalainen. Ihmettelen tässä kohtaa ääneen kyllä, koska tässä on kyseessä täysin selvä välillinen syrjintä, joka siis tarkoittaa sitä, että näennäisesti neutraali sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun henkilön muita epäedullisempaan asemaan — siis näennäisesti neutraali sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun henkilön muita epäedullisempaan asemaan. Kuinka moni suomalainen eläkeläinen hyväksyy edellä mainitun eriarvoisuuden? No, enpä usko, että tykönään monikaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

21.38 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kertomuksen maahanmuuttoa koskeva linja on täysin irti todellisuudesta. Suomi on kohdannut tilanteen, jossa maahantuloa käytetään tietoisesti vaikuttamisen välineenä. Tässä tilanteessa valtion ensisijainen velvollisuus on turvata rajansa ja kansalaistensa turvallisuus. No, yhdenvertaisuusvaltuutettu kuitenkin kertomuksessaan vaatii, että turvapaikkaprosessiin pääsy on turvattava ihan kaikissa tilanteissa, jopa silloin, kun kyse on ilmiselvistä hybridivaikuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Herää perustavanlaatuinen kysymys: näkeekö yhdenvertaisuusvaltuutettu mitään tilannetta, jossa valtion oikeus suojata itseään menee yksittäisen maahanantulijan edelle?

Lisäksi linja, jossa palautuksia vaikeutetaan ja oleskelulupien ehtoja höllennetään, jolta väistämättä siihen, että laitton maassaoleskelu lisääntyisi. Se ei ole kenenkään etu, ei suomalaisten eikä aidosti suojelua tarvitsevien ihmisten.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

21.40 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa herra puhemies! Arvaa, minkä puolueen ohjelmasta löytyvät seuraavat sanat: antirasismi, tosiasiallinen yhdenvertaisuus, niin sanottu välineellistetty maahantulo, sateenkaari-ihmiset, rodullistetut suomalaiset, ihmisarvoa loukkaava ilmapiiri, rakenteellinen rasismi ja islamofobia. Todennäköisesti pohdit, että vasemmistoliiton ja vihreiden ohjelmista saattaa löytyä. Näin on, mutta ne löytyvät myös riippumattoman viranomaisen, yhdenvertaisuusvaltuutetun, kertomuksesta eduskunnalle. Kyllä, tämä koko yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus vilisee vasemmistolaista uuskieltä, jolla ei ole mitään tekemistä riippumattoman viranomaistoiminnan kanssa. Se on sanottava ääneen.

Vasemmistoliitto ja vihreät ja heidän edustajansa saivat tänään hepulin tässä salissa, kun täältä perussuomalaisista nostettiin esiin erinäisiä ongelmia, mitä tämä kertomus pitää sisällään. Kun me kyseenalaistimme tämän riippumattomuuden, niin hehän hyökkäsivät täällä, mutta heille ei tuottanut mitään ongelmaa kuitenkaan esimerkiksi alle viikko sitten, kun he hyökkäsivät valtiovarainministeriön budjettipäällikköä vastaan sosiaalisessa mediassa. Se oli ok, mutta täällä kun kyseenalaistetaan yhdenvertaisuusvaltuutetun riippumattomuutta, niin se ei ole ok. He aina valikoivat, ketä saa kritisoida. Sitä ei saa kritisoida, mitä vasemmisto rakastaa.

Se, mikä tässä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa on surullista, on se, että siellä nousee esiin, puhemies, erittäin tärkeitä teemoja — ikäsyryntä, vammaisuuteen liittyvät ongelmat ja syrjintätapaukset — mutta ne jäävät kaiken tämän roskan alle, mitä sinne on tungettu. Paljonpuhuvaa on myös se, mitä sieltä kertomuksesta puuttuu. Edustaja Vigelius nosti esiin täällä esimerkiksi poikien ja miesten kohtaamat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusongelmat. Eipä paljon puhuta niistä. Siellä ei puhuta kunniaväkivallasta. Sana ”kunniaväkivalta” ei esiinny kertaakaan koko dokumentissa, vaikka se on tosiasiallinen yhdenvertaisuusongelma. [Mauri Peltokangas: Oho!] Takapajuisista kulttuureista tuodaan tänne toimintatapoja, joissa naisen asema on alhaisempi kuin eläimen. Ei yhdenvertaisuusvaltuutettu kiinnitä siihen huomiota, [Mauri Peltokangas: Käsittämätöntä!] ei kertomuksessa sanaakaan kunniaväkivallasta. Meillä on ollut lehdissä viime aikoina juttuja siitä, minkälaista se on elää tämmöisen kulttuurin alla, jossa mies alistaa naisia, silvotaan, ei minkäänköisiä ihmisoikeuksia — ei sanaakaan yhdenvertaisuusvaltuutetulta. Ihmettelen, ja niin ihmettelee moni muukin suomalainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

Sen ymmärrän ja sen hyväksyn, että yhdenvertaisuusvaltuutettu yksilönä, ihmisenä ja koko toimisto, 30-henkinen joukkue siellä viestintätiimeineen ovat sitä mieltä, mitä he ovat, mutta toivotan heidät tervetulleiksi kamppailemaan näkemyksineen vaikka tänne eduskuntavaaleihin 2027. Menkööt jonkun puolueen listoille ehdolle. Tervetuloa, sitä on demokratia, tänne kertomaan mielipiteitä. Mutta riippumattomana viranomaisena voisi odottaa enemmän.

Koko kertomus kyseenalaistaa hallituksen harjoittaman maahanmuuttopolitiikan. Sen sijaan, että se nostaisi esimerkiksi objektiivisesti tosiasioita hallituksen maahanmuuttopolitiikan uudistuksista, kuten että tässä ovat uudistuksen tavoitteet, ne, mitä sillä on saavutettu, hyvät puolet, arvioitu joitain heikkouksia, ei, päinvastoin yhdenvertaisuusvaltuutettu ilmaisee hyvin selvästi, että nämä ovat heikennyksiä, ja vastustaa näitä. Rajamenettelyä vastustaa, turvapaikanhakijoiden vastaanottorahan leikkaamista hän vastustaa, turvapaikanhakua rajoittavaa lakia eli poikkeuslakia, mikä on säädetty Venäjän vaikuttamisen takia, hän vastustaa. Säilöönoton ja maahantulokiellon käyttötilanteita on lisätty hallituksen päätösten seurauksena, että saadaan esimerkiksi laittomasti maassa olevat rikolliset ulos tästä maasta — hän vastustaa. Laittomasti maassa olevien oikeutta terveyspalveluihin kun on rajoitettu, niin hän vastustaa sitä muutosta. Tilapäistä suojelua saaneiden mahdollisuudet vakinaistaa oleskelunsa on poistettu, sitäkin hän vastustaa. Kaikkia järkeviä maahanmuuttopolitiikan kiristyksiä hän vastustaa. Itse asiassa hän toteaa jopa, että kansalaisuuden ja oleskeluluvan saamisen ehtoja pitäisi helpottaa. Tämä on poliittinen kanta. [Mauri Peltonkangas: Uskomatonta!] Tämä on poliittinen kanta, ei tämä ole mikään viranomaiskanta. Se on poliittinen näkemys siitä, mille tasolle ehdot kansalaisuudesta ja oleskeluluvasta Suomen eduskunnan pitäisi säätää. Se on poliittinen päätös. On poliittinen päätös olla asettamatta kansalaisuudelle juuri mitään ehtoja, kuten vasemmistoliitto ja vihreät halusivat yhdessä muun keskusta- ja demarijoukon kanssa. On poliittinen päätös sitten, kuten tämä hallitus on tehnyt, että kansalaisuudelle asetetaan tiukemmat ehdot, toimeentulovaatimusta, nuhteettomuutta, asumisaikavaatimuksia tiukennetaan. Se on poliittinen kysymys, ja kun viranomaisena ottaa tässä vasemmistolaisen näkemyksen siihen, niin kyllä, totta kai, näitä voi kritisoida.

Sitten voi tietenkin nostaa esiin sen, että kun meidän valtio velkaantuu tällä hetkellä järkyttävää tahtia, meillä on edessä seuraavalla kaudella noin kymmenen miljardin sopeutuskokonaisuus, niin onko toden totta niin, että me tarvitaan joku vasemmistovaltuutettu riippumattomana viranomaisena kertomaan meille, että maahanmuuttopolitiikka on liian tiukkaa? Vai voisiko olla niin, että tämä yhdenvertaisuusvaltuutettu ja vaikka tasa-arvovaltuutetun toimisto voitaisiin yhdistää ja näin ollen vaikka lakkauttaa yhdenvertaisuusvaltuutetun? Voisiko heiltä leikata? Se on poliittinen näkemys. Minusta voi leikata. Vasemmiston on ihan turha tulla tänne, kuten aiemmin debatissa he tulivat, kertomaan, että tämä on järkyttävää oikeusvaltion pilkkaamista ja mitä vielä. Totta kai meillä on oikeus sanoa näin ja esittää näin. Sitä on demokratia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

21.46 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Perkaanpa nyt vielä hieman läpi tätä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintakertomuksen ongelmatiikkaa. Uskoisin, että suomalaisilla ei ole kovinkaan suuria ongelmia yhdenvertaisuuden kanssa, vaan tällaisen valikoivan yhdenvertaisuuden kanssa, siis sen, että hyvin valikoivasti valikoidaan, minkälaisia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

yhdenvertaisuusnäkökulmaa tuodaan esille ja mitä jätetään huomioimatta ja esiin tuomatta.

Ihan jos esimerkiksi mietitään tätä sukupuolinäkökulmaa: Sukupuoli on vahvasti läsnä tässä dokumentissa, mutta se koskee pitkälti nimenomaisesti naisten kokemia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusongelmia, on se sitten työmarkkinoilla syrjintää, raskaussyrjintää, on se lähisuuhdeväkivaltaa tai vastaavanlaisia ikäviä, vastenmielisiä ilmiöitä. Mutta toisaalta ei tuoda sitä väkivallan toista puolikasta ja itse asiassa vielä suurempaa puolikasta, mikä muodostuu esimerkiksi juuri pahoinpitelyrikoksista, joista suurin osa kohdistuu miehiin, tai henkirikoksista, joista ylivoimainen enemmistö kohdistuu miehiin. Sitä ei tuoda esille. Esimerkiksi kunniaväkivaltaa taas ei mainita osana tätä naisten kokemaa väkivaltaa lainkaan. No, miksikö ei? Varmasti siksi, että yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävä ei ole ainakaan heidän tulkintansa mukaisesti nostaa esille ulkomaalaisasioihin liittyviä epäkohtia, vaan tuoda esille epäkohtia, jotka liittyvät ulkomaalaisväestön kokemiin ongelmiin täällä.

He valitsevat tarkastella yksipuolisesti ulkomaalaisuutta ja sen mukanaan tuomia ilmiöitä. Se on ongelma, että ulkomaalaista syrjitään, mutta jos ulkomaalainen esimerkiksi raiskaa — pääkaupunkiseudulla raiskauksista, seksuaalirikoksista, liki puolet on ulkomaalaistaustaisten tekemiä — siitä ei ole sanaakaan. Samaan aikaan tässä paperissa ollaan hyvin vakavasti huolissaan naisten kokemasta seksuaaliväkivallasta, mutta jätetään mainitsematta, mikä itse asiassa on merkittävästi lisännyt seksuaaliväkivaltaa Suomessa. Toisaalta nuorten ongelmat ja siellä kasvanut, jopa alaikäisten keskuudessa kasvanut väkivaltaisuus: myöskään tässä yhteydessä ei tuoda ilmi, minkä takia se on kasvanut suuresti, millaisia uusia raaistuvia väkivallan ilmiöitä siellä nähdään, aseistusta, nöyryytysväkivaltaa. Ei tuoda esille niitä taustavaikuttimia, mitkä liittyvät monesti tähän monikulttuuristuvaan yhteiskuntaan, johon suuntaan Suomi on kovaa vauhtia menossa.

Tämä on valikoivaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvopohdiskelua, mitä yhdenvertaisuusvaltuutettu harjoittaa, ja se ärsyttää ja perustellusti suomalaisia ihmisiä. Se on aito epäkohta, että meillä on yksipuolinen viranomainen. Sen voisi kuvitella olevan täällä poliitikkojen harjoittamaa, mutta nyt sitä harjoitetaan veronmaksajien rahoilla viranomaispositiosta käsin. Se on ongelma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

21.49 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kertomuksessa korostetaan niin sanottua tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja positiivista erityiskohtelua. Suomeksi sanottuna tämä siis tarkoittaa sitä, että ihmisiä kohdellaan eri tavoin taustansa perusteella, jotta lopputulokset olisivat samat. Perussuomalaisille yhdenvertaisuus tarkoittaa jotain aivan muuta, eli sitä, että kaikkia kohdellaan lain edessä samalla tavalla — ei erityiskohtelua, ei etuoikeuksia, vaan samat pelisäännöt kaikille.

Arvoisa puhemies! Yhdenvertaisuus on liian tärkeä asia tällaiseen politisoituneeseen sanouisinko roskaan. Yhdenvertaisuusvaltuutettu näkee epätasa-arvoa siellä, missä sitä ei tosiasiallisesti ole. Ei ole yhdenvertaisuuden kysymys, saako Venäjä hybridivaikuttaa Suomen rajoilla. Ei meidän tarvitse huolehtia siitä, että hybridivaikuttava Venäjä saa jatkaa toimintaansa.

Viranomaisen tehtävän ei missään nimessä tulisi olla tehdä politiikkaa tällaisilla asiakirjoilla, vaan toteuttaa lakia puolueettomasti, mutta tästä kertomuksesta näkee sen, että nyt viranomainen on ylittänyt tavallaan oman toimivaltansa rajat ja lähtenyt valikoimaan. Po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

litiikka on valikointia, se on arvojen mukaista päätöksentekoa, ja tässä kertomuksessa näkee sen, että tässä on tehty valintoja. Edellisissä puheenvuoroissa oli hyvin lueteltu sitä, mitä kaikkea täältä puuttuu. Siksi on täysin perusteltua arvioida kriittisesti koko tätä valtuutetun toimintaa ja järjestelmän rakennetta. Yhdenvertaisuutta ei edistetä tällaisella ideologisella aktivismilla. Se edistyy vain sillä, että meillä on lait, jotka toimivat, siitä kaikes-ta toimivallasta, mikä meillä on esimerkiksi maahanmuuttopolitiikan suhteen, ja siitä, että me olemme kaikki tasavertaisia lain edessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

21.51 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa herra puhemies! Haluan vielä kiinnittää huomiota yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemykseen siitä, että itärajan sulkua on väärin ja että itärajalle pitäisi avata mahdollisuuksia hakea turvapaikkaa, ja toisaalta myöskin siihen, että tämä rajan poikkeuslaki, joka kansallisen turvallisuuden nimissä ja sisäisen turvallisuuden viranomaisten vahvasta suosituksesta tähän maahan säädettiin, on yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan ongelmallinen ja sitä ei pitäisi soveltaa eikä pitäisi myöskään sen kestoja jatkaa.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa ei sanallakaan tarkastella sitä näkökulmaa, että minkä takia tämä laki on säädetty. Siellä ei käsitellä sitä, mitä seurauksia sillä voi olla, mikäli Venäjä kykenee käyttämään hyväkseen tätä perus- ja ihmisoikeuskäsitystä ja sen muovaamaa lainsäädäntöä, jonka seurauksena meidän rajoille ja meidän rajojemme sisälle voisi tulla teoriassa jopa tuhansia ellei kymmeniätuhansia ihmisiä hallitsemattomasti ja jonka seurauksena suomalainen yhteiskuntarauha hyvin suurella todennäköisyydellä järkytyisi ja viranomaisten resurssit puuttua ja huolehtia tilanteesta olisivat vähintäänkin kyseenalaiset, eli olisi kyse vakavasta poikkeustilanteesta. Hän ei ota kantaa siihen, miten tällainen menettely voidaan torjua. Sen sijaan hän esittää kyllä järjestelykeskuksia, ja hän esittää, että kaikki tänne vaan ja sitten katsotaan, miten käy, mutta hän ei pohdi sitä, että kyse on erittäin vakavasta vaikuttamisesta, jolle pitää pystyä sanomaan, että peli seis. Näinhän hallitus teki: kun itäraja suljettiin, turvapaikanhakijoiden virta rajoille loppui.

No, toisaalta hallitus säätää rajan poikkeuslain, jota laaja enemmistö eduskunnassa tuki — pois lukien vihreät, vasemmistoliitto ja osa SDP:n kansanedustajista — ja näiden lakien seurauksena me ollaan tilanteessa, jossa meidän itärajalle ei ole tullut enää turvapaikanhakijoita, ja nyt me voidaan nähdä, että itse asiassa Venäjä ei ole päässyt käyttämään hyväksi näitä ihmisiä. Mutta on aika varma tieto ja näkemys siitä, että jos itäraja nyt avattaisiin turvapaikanhakijoille, kuten yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittaa, me tultaisiin tilanteeseen, missä siellä rajalla olisi yhtäkkiä satoja ellei jopa tuhansia turvapaikanhakijoita. No, sekö sitten auttaisi heidän oikeuksiaan ja yhdenvertaisuutta? Enpä oikein usko.

Täytyy ymmärtää, että kyse on välineellistetystä maahanmuutosta, jota Venäjä systemaattisesti harjoittaa, ei, kuten yhdenvertaisuusvaltuutettu kuvaa, ”niin sanotusta” välineellistetystä maahanmuutosta — erittäin vakavasta tilanteesta. On surullista, että yhdenvertaisuusvaltuutettu ei ole ottanut huomioon sisäisen turvallisuuden viranomaisten näkemyksiä, tai jos on ottanut huomioon, niin ei ole ainakaan sisäistänyt niitä. Olisin toivonut hieman laajempaa tarkastelua etenkin tämän itärajan suhteen hänen kertomuksessaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

21.55 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Palaan istunnossa aiemmin kuultuun puheenvuoroon. Täällä edustaja Honkasalo vasemmistoliitosta arvosteli kovaan sävyyn sitä, että perussuomalaiset eivät ole saaneet mitään aikaan tällä hallituskaudella, saaneet omia tavoitteitaan läpi. Miten minä muistelen, edustaja Honkasalo, että te olisitte liki jokaista maahanmuuton tiukennusta ollut arvostelemassa tässä salissa, kun niitä on ensinnäkin käsitelty täällä ja kun niitä on oltu toisaalta äänestämässä läpi. Napin painallus toisensa jälkeen teidät on nähty täällä salissa valittamassa, huutamassa ihmisoikeuksista, niiden rikkomuksista, perusoikeuksien kunnioittamattomuudesta ja ties mistä muusta, rasismista, aivan hallituskauden alusta lähtien. Kerta toisensa jälkeen te olette arvostellut tämän hallituksen tekemää maahanmuuttopolitiikkaa, perussuomalaisten kädenjälkeä sen eteen, että maahanmuutolta vaaditaan sitä, että se perustuu työhön, omillaan toimeentuloon, nuhteettomuuteen, maassa maan tavalla elämiseen. Kerta toisensa jälkeen, kun näitä lakimuutoksia on saatu läpi, te olette ollut niitä vastustamassa, ja nyt, kun me käsittelemme yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomusta, te keksittekin kertoa, että, perussuomalaiset, ette ole saaneet mitään läpi.

No, ymmärrän kyllä, minkä takia te puolustelette kovasti tätä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomusta. Koska hän on hyvin samoilla linjoilla kuin te vasemmistoliitossa olette olleet. Häinkin on, oman toimistonsa kera, vastustanut suurta osaa tämän hallituksen tekemistä maahanmuuton tiukennuksista. Tässä opuksessa on pitkä lista kaikkia niitä maahanmuuton tiukennuksia, järkeviä velvoittavia lisäehtoja ulkomaalaispolitiikalle, joita olemme saaneet läpi ja joita yhdenvertaisuusvaltuutettu nyt vastustaa. Miksi hän niin tekee? Koska yhdenvertaisuusvaltuutettu on kuvitellut omaksi roolikseen ajaa yksisilmäisesti ja yksi-puolisesti maahanmuuttajien oikeutta tulla Suomeen ja jäädä Suomeen, ei arvioida sitä, onko siinä järkeä, että henkilö päästetään Suomeen, tai onko siinä järkeä, että hänen annetaan, sallitaan jäädä Suomeen. On terveen — täysin terveen, järkevän, rationaalisen, realistisen — maahanmuuttopolitiikan mukaista se, että me arvioimme, keitä me tänne otamme ja keiden me sallimme täällä olevan. Ja jos me emme sitä tekisi ja jos me keskittyisimme vain siihen, että puolustamme, emme kritisoi, puhumme positiivista, emme koskaan kielteisistä ja negatiivista, niin lopputuloksena olisi se, että kaikki toivotettaisiin sisään ja kaikista niistä ongelmista ja kielteisistä seurauksista vaiettaisiin. Se vain näyttää tähän asti olleen sekä vasemmistoliiton, poliittisen vasemmiston että myös yhdenvertaisuusvaltuutetun linja, valitettavasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

21.58 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Honkasalo toden totta tänään salissa sanoi, että perussuomalaiset eivät ole saaneet hallituksessa mitään omia tavoitteitaan läpi. Se on kyllä mielenkiintoista, kun ottaa huomioon, että edustaja Honkasalo on kuitenkin itse tässä salissa joka kerta ollut vastustamassa hallituksen maahanmuuttopoliittisia uudistuksia.

Toisaalta salin vasemmalta laidalta on kuultu esimerkiksi puheenvuoroja, että kuinka te kokoomuksessa voitte olla perussuomalaisten talutusnuorassa. No, näinhän ei tietenkään ole, koska jos näin olisi, niin siinä tapauksessahan nämä kiristykset olisivat vielä kovempia.

Mutta joka tapauksessa edustaja Veronika Honkasalo on vastustanut itärajan sulkua, edustaja Veronika Honkasalo on vastustanut rajan poikkeuslakia, edustaja Veronika Hon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2026 vp

kasalo on vasemmistoliiton ja vihreiden tapaan vastustanut muun muassa jalkaväkimiinat kieltävän Ottawan sopimuksen purkamista, kuten monia muitakin erittäin tärkeitä uudistuksia, joita tämä hallitus on tehnyt. Toisaalta vasemmistoliiton vaihtoehdossa vaaditaan — vastoin hallituksen näkemystä — esimerkiksi autoilun verotuksen merkittävää kiristämistä, polttoaineverojen kiristämistä, ajoneuvoveron kiristämistä. Tämän hallituksen linjahan on ollut päinvastainen. He ovat kritisoineet meitä siitä, että me olemme alentaneet esimerkiksi autoilun verotusta. He ovat vastustaneet täällä meidän tekemiä päätöksiä ilmas-
topolitiikkaan liittyen, joilla on turvattu muun muassa metsähakkuiden jatkuminen, suomalainen metsäteollisuus. Kaikkia näitä vasemmistoliitto on vastustanut, mutta herää kysymys, minkä takia he vastustavat näitä, jos kerran perussuomalaiset eivät olisi saaneet mitään aikaan. Eli siis kenen aikaansaannoksia nämä nyt sitten ovat, joita te olette vastustaneet täällä vuodesta toiseen? Ihmettelen, mutta ehkä vasemmistoliitto osaa sen kertoa.

Mutta joka tapauksessa ilmeistä on se, että yhdenvertaisuusvaltuutetusta ja hänen toimistonsa 30-henkisen joukkueensa huudosta — vasemmistoliiton tukemana — huolimatta tämä hallitus jatkaa maahanmuuttopoliittisia kiristyksiä, eikä oppositio voi asialle yhtään mitään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, lakivaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.